

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІН У ДІЯЛЬНОСТІ ДЮСШ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА РОКИ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

*Приходько Володимир¹, Долбишева Ніна¹, Балджи Ілона¹,
Яковенко Артем¹, Чернявська Олена²*

¹Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

²Український державний університет науки і технології

DOI:10.32540/2071-1476-2025-1-253

Annotation

Introduction. Russia's war against Ukraine became a factor in rethinking the role of physical culture and sports in the social context. If earlier the main focus of the State Academy of Arts and Sciences was focused on the preparation of athletes for competitions and participation in sports events, then in the conditions of the war, these priorities shifted. Sports schools play an important role in the rehabilitation of children and adolescents who have been traumatized or traumatized by war.

The purpose of the study is to record and track the opinion of the interviewed experts regarding the aspects of the impact of the war on the activities of the State University of Education and Culture.

Research methods. The study was conducted at the Dnipro State Academy of Physical Culture and Sports. The main method of collecting material is an expert survey through a questionnaire. In total, 15 directors of children's and youth sports schools of the education system of the Dnipropetrovsk region were interviewed to create an expert group.

The results. On the basis of the obtained results, it is possible to generalize about the state of activity of children's and youth sports schools in the conditions of military operations in Ukraine using the example of the Dnipropetrovsk region. The study showed that the main changes in the state of activity of the State University in the period from 2022 to 2024 are directly related to the consequences of the war. This confirms the conclusion that military actions have a significant impact on all spheres of life in Ukraine, including sports. After all, many of the best coaches and athletes are mobilized to the Armed Forces of Ukraine, which affects the quality of physical training of young people.

Conclusions. In general, Russia's war against Ukraine has a significant and negative impact on the activities of children's and youth sports schools. Almost all respondents admit that the changes that took place in these institutions in the period 2022-2024 are related to military actions. This emphasizes the need to pay special attention to the restoration of the sports infrastructure and the support of the Youth Sports Academy in the conditions of the war and after its end.

Key words: children's and youth sports schools, directors of youth sports schools, the war, physical education and sport.

Анотація

Вступ. Війна Росії проти України стала фактором переосмислення ролі фізичної культури і спорту в соціальному контексті. Якщо раніше основна увага ДЮСШ була зосереджена на підготовці спортсменів

до змагань і участі у спортивних подіях, то в умовах війни ці пріоритети змістилися. Спортивні школи відіграють важливу роль у реабілітації дітей і підлітків, які зазнали травм або пережили потрясіння внаслідок війни.

Метою дослідження є фіксація та відстеження сукупності думок опитаних експертів стосовно аспектів впливу війни на діяльність ДЮСШ.

Методи дослідження. Дослідження проведене у Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту. Основний метод збору матеріалу – експертне опитування через анкетування. Всього для створення експертної групи було опитано 15 директорів дитячо-юнацьких спортивних шкіл системи освіти Дніпропетровської області.

Результати. На основі отриманих результатів можна зробити узагальнення щодо стану діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл в умовах воєнних дій в Україні на прикладі Дніпропетровської області. Дослідження показало, що основні зміни у стані діяльності ДЮСШ в період з 2022 по 2024 рр. безпосередньо пов'язані з наслідками війни. Це підтверджує висновок про те, що військові дії мають значний вплив на всі сфери життя в Україні, включаючи спорт. Адже багато кращих тренерів і спортсменів мобілізовані до Збройних сил України, що позначається на якості фізичної підготовки молоді.

Висновки. Загалом війна Росії проти України має суттєвий і негативний вплив на діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Майже всі респонденти визнають, що зміни, які відбулися в цих закладах у період 2022-2024 рр., пов'язані з воєнними діями. Це підкреслює необхідність приділяти особливу увагу відновленню спортивної інфраструктури та підтримці ДЮСШ в умовах війни та після її завершення.

Ключові слова: дитячо-юнацькі спортивні школи, директори ДЮСШ, війна, фізична культура та спорт.

Вступ. Впродовж останніх років нами виконувались дослідження на тему НДР «Історичні і методологічні основи управлінських підходів до системи підготовки спортсменів» номер державної реєстрації 0121U108330. Але після початку повномасштабної війни Росії проти України очевидно, що результативність цих робіт знаходиться в залежності від урахування наявного на даний час стану у різних ділянках сфери фізичної культури і спорту. Тобто, не лише від існуючої державної стратегії, але й шляхів повоєнного відновлення сфери.

Війна Росії проти України, що розпочалася у 2022 р., кардинально змінила всі сфери життя українського суспільства, включаючи освіту, охорону здоров'я, соціальний захист, економіку, фізичне виховання і спорт [4, 6, 7]. Однією з найбільш постраждалих сфер є фізична культура і спорт, а зокрема – діяльність спортивних шкіл, які відіграють важливу роль у формуванні здорового і активного способу життя молоді [3, 8, 9, 10, 11]. Спортивні школи завжди були важливим компонентом виховання підростаючого поко-

ління, надаючи можливість дітям, підліткам та молоді розвивати фізичні якості, формувати рухові навички, зміцнювати здоров'я, здобувати нові компетентності та досягати спортивних успіхів на національному і міжнародному рівнях [14, 21, 22, 24]. Однак у нових реаліях воєнного часу, робота цих позашкільних закладів зазнала суттєвих змін.

В умовах постійної загрози для життя, значних руйнувань інфраструктури, міграційних процесів та загальної соціальної нестабільності спортивні школи вимушені були адаптуватися до нових обставин [1, 2, 12, 13]. Спортивна інфраструктура багатьох регіонів України зазнала пошкоджень або повного знищення, а частина тренерів, спортсменів та їхніх родин стали біженцями або переселенцями. Це призвело до суттєвого скорочення можливостей для занять спортом, а також до необхідності пошуку нових шляхів збереження і розвитку фізичної культури серед дітей та молоді [15, 16, 17, 23]. Однією з ключових змін у діяльності спортивних шкіл стало активне впровадження дистанційних форм навчання та тренувань.

В умовах евакуації і переміщення учнів, тренери змушені були використовувати онлайн-платформи для проведення занять і підтримки фізичної форми діючих спортсменів. Незважаючи на складнощі, пов'язані з організацією такого навчання, дистанційні тренування стали важливим інструментом для збереження зв'язку між тренерами та учнями, а також для підтримання спортивної форми в тих умовах, коли доступ до стадіонів і спортивних залів був неможливим.

Війна також стала каталізатором для переосмислення ролі фізичної культури і спорту в соціальному контексті. Якщо раніше основна увага спортивних шкіл була зосереджена на підготовці спортсменів до змагань і участі у спортивних подіях, то в умовах війни ці пріоритети дещо змістилися [5, 19, 20]. Сьогодні фізична культура виступає не лише як засіб підтримання фізичної форми, але і як інструмент реабілітації, психологічної підтримки та зміцнення морального духу молоді. Спортивні школи відіграють важливу роль у різних формах реабілітації дітей і підлітків, які зазнали

травм або пережили психологічні потрясіння внаслідок війни [18].

Не менш важливим аспектом стало питання безпеки під час проведення тренувань. У багатьох регіонах країни через постійні обстріли і повітряні тривоги, тренування доводиться проводити у спеціально обладнаних укриттях або на відкритих майданчиках, де є доступ до захищених приміщень. Це вимагає від спортивних шкіл нових підходів до організації тренувального процесу, а також значних фінансових ресурсів для забезпечення безпечних умов. Окрім цього, війна викликала зміну кадрового складу в багатьох спортивних школах. Частина тренерів пішла на фронт або була змушена залишити свої робочі місця через вимушене переселення. Це створило кадровий дефіцит у багатьох закладах спорту, що ускладнило їхню роботу і змусило шукати нові шляхи залучення фахівців. Війна вплинула на міжнародну діяльність українських спортсменів. Багато спортсменів були змушені залишити країну і продовжувати тренування за кордоном. Це, з одного боку, дозволило їм підтримувати свою спортивну форму, але з іншого створило труднощі для подальшої координації діяльності з українськими спортивними школами. Проте, у деяких випадках, міжнародна підтримка стала важливим фактором у збереженні спортивних шкіл, адже багато країн надавали допомогу українським спортсменам і тренерам.

Таким чином, діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл в Україні під час війни Росії проти України у 2022-2024 рр. зазнала значних змін, як у внутрішній організації, так і в міжнародному контексті. Ці зміни є реакцією на виклики, з якими зіткнулися тренери, учні та адміністрація спортивних шкіл у нових реаліях воєнного часу. Незважаючи на всі труднощі, спортивні школи продовжують відігравати важливу

роль у житті української молоді.

З метою детального вивчення та аналізу питань впливу війни Росії проти України на діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл (далі – ДЮСШ), нами було проведено дослідження методом експертного опитування.

Метою дослідження є фіксація та відстеження за сукупністю питань думки опитаних експертів стосовно впливу війни на діяльність ДЮСШ.

Завдання дослідження:

1. Визначити думки експертів щодо змін у діяльності ДЮСШ Дніпропетровської області за період 2022-2024 рр.
2. Встановити основні причини змін у діяльності ДЮСШ Дніпропетровської області з 2022 р.
3. Визначити шляхи покращення діяльності ДЮСШ Дніпропетровської області в умовах, що склались станом на 2024 р., з урахуванням важливості фізичної підготовки дітей, молоді та дорослих до оборони України.

У якості гіпотези припускається ймовірність, що за період 2022-2024 рр. простежується тенденція до значних негативних змін у діяльності ДЮСШ, покликаних війною.

Об'єктом дослідження виступають експерти у галузі фізичної культури і спорту, а саме – керівники (директори) дитячо-юнацьких спортивних шкіл Дніпропетровської області.

Предметом дослідження є думка та бачення директорів про зміни в стані діяльності ДЮСШ Дніпропетровської області під час війни Росії проти України у період з 2022 по 2024 рр.

Методи та організація дослідження. Дослідження проведено у Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту. Основний метод збору емпіричного матеріалу – експертне опитування за допомогою анкетування. Всього для створення експертної

групи було опитано 15 директорів різних дитячо-юнацьких спортивних шкіл системи освіти Дніпропетровської області.

Для обробки отриманої емпіричної інформації, зібраної в процесі опитування, застосовувалась спеціалізована програма SPSS for Windows 22.0. IBM SPSS Statistics for Windows – спеціалізоване програмне рішення для обробки та аналізу даних, яке широко застосовуване в соціології, педагогіці та інших областях знань. SPSS для Windows надає інструменти для виконання описової статистики, прогнозування та кластерного аналізу.

Результати. Анкета, яку ми використовували для опитування експертів, містила 5 запитань у формі запропонованих тверджень. Опитувані мали можливість погодитись або не погодитись з ними. Кількісні методи можуть бути застосовані у дослідженні лише після того, як емпіричні дані були перетворені в числовий формат.

Першим було запропоновано для оцінювання твердження, що за роки війни відбулось помітне погіршення у стані діяльності ДЮСШ (рис. 1).

Що стосується результатів відповідей директорів ДЮСШ на твердження, що існує помітне погіршення у стані діяльності ДЮСШ, ми маємо наступне: загалом, 73,3% (60%+13,3%) респондентів підтверджують погіршення стану діяльності ДЮСШ. Це свідчить про те, що більшість фахівців визнають виникнення і наявність серйозних ускладнень, які впливають на роботу дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Такий високий рівень згоди підкреслює масштаби негативних змін у цій сфері. Водночас 26,7% респондентів (20% – скоріше не згодні і 6,7% – повністю не згодні) вважають, що погіршення стану ДЮСШ або не відбувається, або ці зміни не настільки значні. Це може вказувати на те, що в деяких громадах або окремих спортив-

них школах цих громад, можливо, вдасться підтримувати стабільний рівень діяльності, незважаючи на труднощі.

Основними причинами погіршення стану ДЮСШ можуть бути фінансові труднощі, спричинені війною, зниження підтримки з боку місцевих органів влади, відсутність необхідних ресурсів для проведення тренувань і змагань, а також мобілізація фізично активних кадрів, що раніше працювали у спортивних школах. Хоча переважна більшість респондентів визнають існування проблем, як бачимо, є певна частка фахівців, яка вважає, що діяльність ДЮСШ не зазнала суттєвих змін. Це може говорити про неоднорідний вплив зовнішніх факторів на різні спортивні школи. Результати аналізу показують серйозне погіршення

загалом стану діяльності ДЮСШ, але також відзначають існування окремих позитивних прикладів, де ситуація залишається стабільною.

Наступне запропоноване твердження торкалось того, що помічені опитуваними негативні зміни торкаються не лише ДЮСШ, але й інших складових соціальної сфери Дніпропетровської області. Тобто, дитячо-юнацький спорт не є винятком щодо наявності проблем в їхній діяльності, але існуючі складнощі позначаються також на інших складових соціальної сфери громад Дніпропетровщини (рис. 2).

Стосовно твердження про те, що виявлені негативні зміни стосуються не лише ДЮСШ, але й інших складових соціальної сфери області, спостерігається таке роз-

поділення думок серед керівників шкіл: сукупно 80% респондентів (53,3%+26,7%) погоджуються або скоріше погоджуються з тим, що негативні зміни зазнали не лише ДЮСШ, але й інші складові соціальної сфери області. Така висока підтримка цього твердження свідчить про значні проблеми у функціонуванні соціальних інституцій, що, ймовірно, спричинені війною та її наслідками для регіону. Тільки 6,7% експертів висловлюють сумніви щодо наявності негативних змін, а ще 6,7% повністю заперечують цю думку. Такі невеликі частки можуть вказувати на те, що в окремих населених пунктах або територіях області ситуація залишається стабільною чи навіть демонструє позитивну динаміку. Ще 6,7% респондентів не змогли дати однозначної відповіді, що

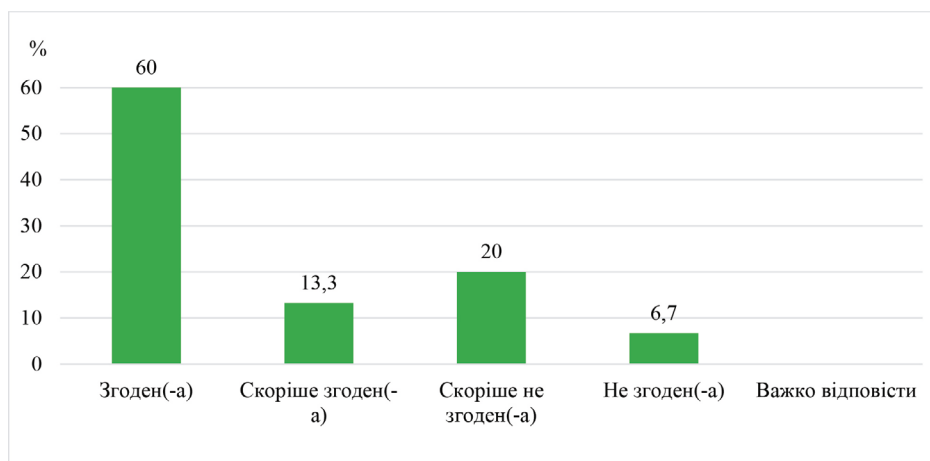

Рисунок 1. Розподіл відповідей респондентів стосовно твердження, що існує помітне погіршення у стані діяльності ДЮСШ

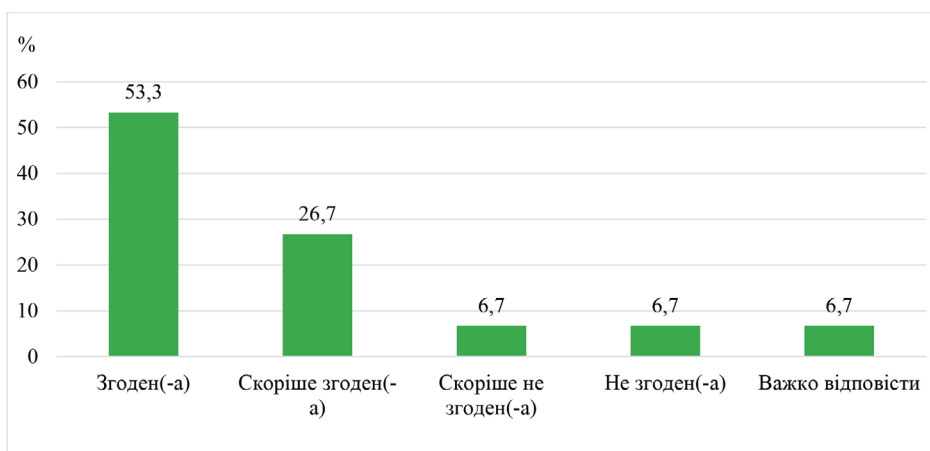

Рисунок 2. Розподіл відповідей експертів щодо твердження, що помічені негативні зміни стосуються не лише ДЮСШ, але й інших складових соціальної сфери області

може свідчити про складність оцінки ситуації або недостатню обізнаність опитуваних щодо змін у соціальній сфері.

Як бачимо, більшість респондентів відзначають негативні зміни не лише в ДЮСШ, але й у інших компонентах соціальної сфери області. Це підкреслює системний характер проблем, що охоплюють різні аспекти суспільного життя, такі як: освіта, охорона здоров'я, соціальний захист та інші. Війна спричинила серйозні виклики для функціонування цих інституцій, що потребує негайної уваги з боку держави та міжнародних партнерів. Невелика частка незгодних і невизначених респондентів свідчить про наявність окремих позитивних або стабільних (стосовно минулих років) прикладів, що також варто враховувати при оцінці загальної ситуації.

Наступне з числа запропонованих для оцінювання тверджень стосувалось припущення, що, навпаки, на загал існує помітне покращення у стані діяльності ДЮСШ (рис. 3). Цим питанням автори дослідження намагались уникнути враження в своїй упередженості і «малювання чорною фарбою» нашої дійсності.

Згідно з даними, що представлені на рис. 3, а саме твердження, що існує помітне покращення у стані сфери фізичної культури і спорту, ми маємо такі дані: 20% респондентів вказали, що скоріше погоджуються з даним твердженням. Водночас, 20% опитаних за-

значили, що вони скоріше не погоджуються з цим твердженням, а переважна більшість (33,3%) зовсім не згодні. Крім того, 26,7% респондентів не змогли надати конкретної відповіді.

Проаналізувавши дані, ми можемо зробити певний висновок, що більшість експертів не бачать помітних покращень у діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл під час війни. Основна частина респондентів або не погоджується з можливими позитивними зрушеннями, або сумнівається в їх наявності. Тільки незначна частка респондентів припускає ймовірність часткових покращень, що може свідчити про точкові позитивні зміни, які не мають системного характеру. Велика частка невизначених з відповіддю вказує на те, що ситуація у дитячо-юнацькому спорті Дніпропетровщини залишається складною для оцінки.

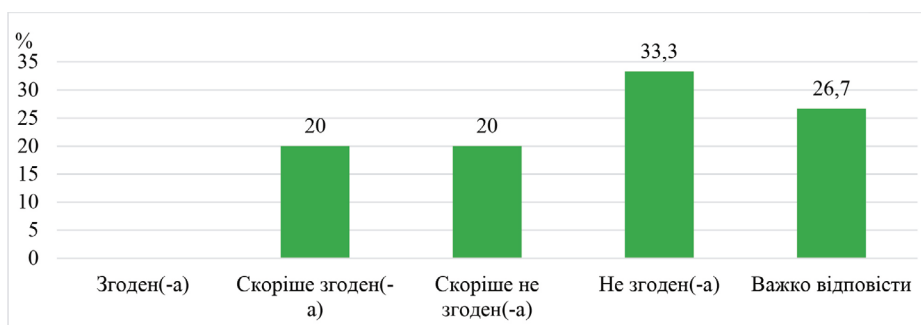
Наступне запитання дослідження було стосовно твердження, що помічене опитуваними покращення стосується не лише ДЮСШ, але й інших складових соціальної сфери області. Звернувши увагу на отримані дані, що зображені на рис. 4, побачимо, що 26,7% респондентів скоріше не погоджуються з цим твердженням, а більшість експертів (46,7%) взагалі не згодні. Ще 26,7% респондентів не змогли дати конкретної відповіді. Цікавим виявився той факт, що жоден з респондентів не обрав варіанти «Згоден(-а)» або «Скоріше згоден(-на)». Це може

вказувати на те, що позитивні зміни, якщо й існують, не є достатньо помітними чи важливими для переважної більшості експертів. Відсутність будь-якої підтримки запропонованого твердження підкреслює, що діяльність ДЮСШ, разом з іншими організаціями соціальної сфери області, ймовірно, залишається в кризовому стані.

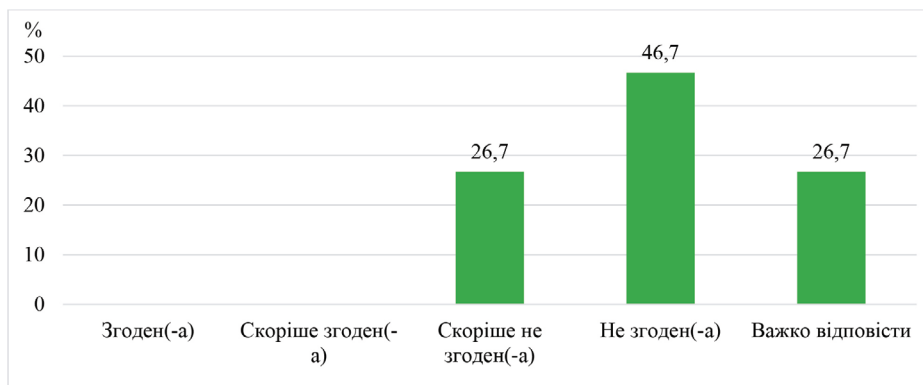
Результати опитування чітко вказують на те, що більшість експертів не бачать жодних покращень у діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Переважна кількість респондентів висловлює негативне ставлення до твердження про позитивні зміни, що вказує на серйозні проблеми, з якими стикаються ДЮСШ. Невелика частка респондентів, які не визначилася з відповіддю, може свідчити про неоднозначність або регіональні відмінності в оцінках.

Наступне і останнє твердження було стосовно того, що помічені зміни у стані діяльності ДЮСШ в період 2022-2024 рр. пов'язані напряму з наслідками війни Росії проти України (рис. 5).

Сукупно 93,3% респондентів (73,3% повністю і 20% частково) визнають, що зміни в діяльності ДЮСШ безпосередньо пов'язані з наслідками війни. Це свідчить про те, що більшість експертів розуміють, що воєнні дії мають значний вплив на функціонування спортивних закладів, ймовірно, через такі фактори, як руйнування інфраструктури, переміщення тренерів та учнів, скорочення фінансування тощо. Лише 6,7%

Рисунок 3. Розподіл відповідей експертів щодо твердження, що існує помітне покращення у стані діяльності ДЮСШ

Рисунок 4. Думка респондентів щодо твердження, що помічене покращення стосується не лише ДЮСШ, але й інших складових соціальної сфери області

респондентів висловили сумніви щодо прямого зв'язку змін у діяльності ДЮСШ із війною. Така незначна частка свідчить про те, що для більшості фахівців війна є основним фактором, який впливає на функціонування цих установ, і альтернативні пояснення змін не мають значної підтримки. Жоден респондент не обрав варіант «Не згоден», що підкреслює однастайність у визнанні важливості війни як ключового чинника змін у системі ДЮСШ.

Отже, війна Росії проти України має суттєвий і негативний вплив на діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Майже всі респонденти визнають, що зміни, які відбулися в цих закладах у період 2022-2024 рр., пов'язані саме з воєнними діями. Це підкреслює необхідність приділяти особливу увагу відновленню спортивної інфраструктури та

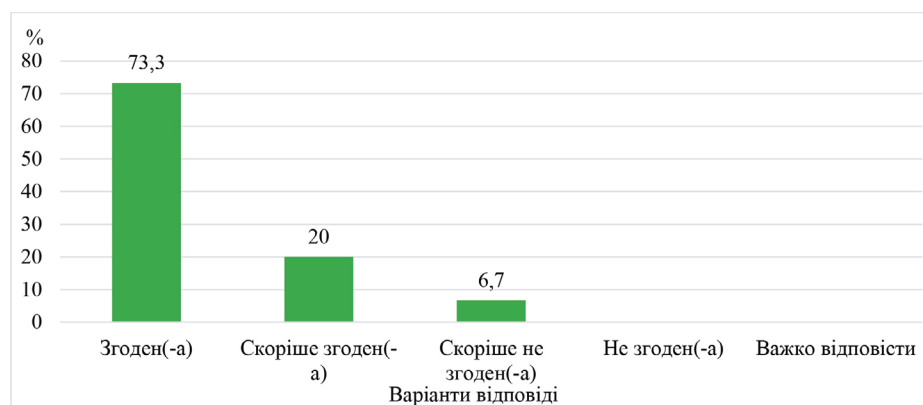
підтримці ДЮСШ в умовах війни та після її завершення.

Дискусія. У попередніх публікаціях вже досліджені питання негативного впливу війни Росії проти України на систему освіти і наявні освітні втрати [7, 8, 9, 10, 11], на здоров'я населення [2, 6, 14, 15, 19], а також на процес підготовки спортсменів [1, 3, 4, 16, 17]. Крім того, у ряді існуючих інформаційних джерел [5, 20] показані можливі підходи до вдосконалення практики підготовки юних спортсменів, започатковані в окремих областях. Однак, усе ще не вивченою у достатній мірі залишається тема впливу військових дій на дитячо-юнацький спорт в окремих регіонах України (наше дослідження як раз і присвячене Дніпропетровській області). Не встановлено, в якій мірі постраждав саме дитячо-юнацький спорт, головне діяльність ДЮСШ. Існу-

ючі негативні зміни у їх роботі не були пов'язані власне в військовими діями. Наша стаття компенсує частину з цих прогалин у знаннях керівників країни та області. Стаття містить матеріал, який на підставі опитування експертів, а саме директорів ДЮСШ, доводить шкоду для діяльності ДЮСШ війни, що триває.

Висновки

Хоча переважна більшість респондентів визнають існування проблем, є певна частка фахівців, яка вважає, що діяльність ДЮСШ не зазнала суттєвих змін. Це може говорити про неоднорідний вплив зовнішніх факторів на різні спортивні школи на території Дніпропетровської області. Відтак, результати аналізу показують серйозне погіршення стану діяльності у більшості ДЮСШ, але також відзначають існування

Рисунок 5. Розподіл відповідей експертів стосовно твердження, що помічені зміни у стані діяльності ДЮСШ в період 2022-2024 рр. пов'язані з наслідками війни Росії проти України

окремих позитивних прикладів, де ситуація допоки залишається стабільною.

Більшість опитаних відзначають негативні зміни не лише в ДЮСШ, але й у інших компонентах соціальної сфери області. Це підкреслює системний характер проблем, що охоплюють різні аспекти суспільного життя області (освіта, охорона здоров'я, соціальний захист та інші). Війна спричинила серйозні виклики для функціонування цих інституцій,

що потребує негайної уваги з боку органів місцевої влади, держави та міжнародних партнерів. Невелика частка незгодних та невизначених респондентів свідчить про наявність окремих позитивних або стабільних прикладів, що також варто враховувати при оцінці загальної ситуації.

Загалом, війна Росії проти України має суттєвий і негативний вплив на діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Майже всі респонденти визнають,

що зміни, які відбулися в цих закладах у період 2022-2024 рр., пов'язані з воєнними діями. Це підкреслює необхідність приділяти особливу увагу відновленню спортивної інфраструктури та підтримці ДЮСШ в умовах війни та після її завершення.

Перспектива подальших досліджень визначається потребою більш ґрунтовного вивчення шкоди для дитячо-юнацького спорту, спричиненої війною Росії проти України.

Література

1. Бондарець Є.М. Вплив війни на розвиток українського спорту. «Наукова весна»: матер. XIII Міжнар. наук.-техн. конф. аспірантів та молодих вчених. 2023. С. 295-296.
2. Власне здоров'я та нагадування всім про Україну: як у Франківську розвивається спорт у час війни. URL: <https://galka.if.ua/vlasne-zdorov-ia-ta-nahaduvannia-vsim-pro-ukrainu-iak-u-frankivsku-rozvyvaietsia-sport-u-chas-viyny-foto/>
3. 12 дитячо-юнацьких спортивних шкіл пошкоджено внаслідок бойових дій. URL: <https://www.zoda.gov.ua/news/66803/12-dityacho-junatskih-sportivnih-shkil-poshkodzheno-vnaslidok-boyovih-diy.html>
4. Деякі питання діяльності закладів фізичної культури і спорту в умовах введення воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану в Україні. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2022 р. № 929. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deiaki-pytannia-diialnosti-zakladiv-fiz-a929?fbclid=IwAR2DAFHOKRzx9ikXICeMOXx8s-poLiZjDjrFj2FnmgCul1ZqJqYaA6VijQ>
5. Замість класичних ДЮСШ – хаби спортивних послуг. Як це працюватиме на Львівщині. URL: https://tvoemisto.tv/blogs/zamist_klasychnyh_dyussh_haby_sportyvnyh_poslug_yak_tse_pratsyuvatyme_na_lvivshchyni_157551.html
6. Зозуля І.В. Глобальний, регіональний та національний виміри російсько-української війни. *Forum Prava*. 2023. № 74(1). С. 52–67.
7. Миронюк І., Слабкий Г., Білак-Лук'янчук В. *Характеристика впливу війни з РФ на громадське здоров'я в Україні: підсумкова наукова конференція професорсько-викладацького складу факультету здоров'я та фізичного виховання ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*: зб. матеріалів. (Ужгород, 27-28 лютого 2023 року). Ужгород, 2023. С. 7-9.

References

1. Bondarets E.M. The influence of the war on the development of Ukrainian sports. «Scientific spring»: mater. XIII International science and technology Conf. graduate students and young scientists. 2023. P. 295-296.
2. Your own health and reminding everyone about Ukraine: how sports develop in Frankivsk during the war. URL: <https://galka.if.ua/vlasne-zdorov-ia-ta-nahaduvannia-vsim-pro-ukrainu-iak-u-frankivsku-rozvyvaietsia-sport-u-chas-viyny-foto/>
3. 12 children's and youth sports schools were damaged as a result of hostilities. URL: <https://www.zoda.gov.ua/news/66803/12-dityacho-junatskih-sportivnih-shkil-poshkodzheno-vnaslidok-boyovih-diy.html>
4. Some issues of activity of physical culture and sports institutions in the conditions of martial law, state of emergency or state of emergency in Ukraine. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 19, 2022 No. 929. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deiaki-pytannia-diialnosti-zakladiv-fiz-a929?fbclid=IwAR2DAFHOKRzx9ikXICeMOXx8s-poLiZjDjrFj2FnmgCul1ZqJqYaA6VijQ>
5. Instead of classic youth sports centers – hubs of sports services. How will it work in Lviv Oblast. URL: https://tvoemisto.tv/blogs/zamist_klasychnyh_dyussh_haby_sportyvnyh_poslug_yak_tse_pratsyuvatyme_na_lvivshchyni_157551.html
6. Cuckoo I.V. Global, regional and national dimensions of the Russian-Ukrainian war. *Forum Prava*. 2023. No. 74(1). P. 52–67.
7. Myronyuk I., Slabkiy G., Bilak-Lukyanchuk V. *Characterization of the impact of the war with the Russian Federation on public health in Ukraine: the final scientific conference of the faculty of the Faculty of Health and Physical Education of the Uzhhorod National University*: Coll. materials (Uzhhorod, February 27-28, 2023). Uzhhorod, 2023. P. 7-9.

8. Навчальні втрати: сутність, причини, наслідки та шляхи подолання. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/Learning-losses_Ukraine.pdf
9. Освіта і наука України в умовах воєнного стану. Інформаційно-аналітичний збірник. Київ: 2023. 63 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2023/22.08.2023/Inform-analytic.zbirn-Osvita.v.umovah.voyennogo.stanu-vykl.rozv.povoyen.perspekt.22.08.2023.pdf>
10. Освіта України в умовах воєнного стану. Інформаційно-аналітичний збірник. Київ: 2022. 358 с.
11. Освітні втрати за два роки війни оцінюються в 5,5 млрд доларів. URL: <https://osvita.ua/school/91503/>
12. Під час нічної атаки РФ знищила школу вітрильного спорту в Одесі. URL: <https://espresso.tv/pid-chas-nichnoi-ataki-rf-znishchila-shkolu-vitrilnogo-sportu-v-odesi>
13. Про організацію освітнього процесу. Лист МОН України № 1/3371-22 від 06 березня 2022 року. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86062/
14. Рівень залученості дітей та молоді до рухової і фізичної активності та вплив спорту на фізичне і ментальне здоров'я. Звіт за результатами дослідження. Київ, 2023. 60 с. URL: https://dismp.gov.ua/wp-content/uploads/Zvit_ruhova-aktivnist.pdf
15. Україна: тяжкі наслідки війни для закладів освіти та майбутнього дітей. URL: <https://www.hrw.org/uk/news/2023/11/08/ukraine-wars-toll-schools-childrens-future>
16. Український спорт в часи війни: завдання – вижити. URL: <https://tyzhden.ua/ukrainskyj-sport-v-chasy-vijny-zavdannia-vyzhyty/>
17. Хомченко М. Українські спортсмени в умовах війни: основні труднощі. URL: <https://www.depo.ua/ukr/sport/ukrainski-sportsmeni-v-umovakh-viyini-osnovni-trudnoshchi-202311201454225>
18. Цифри, які треба знати: результати 5 досліджень про вплив війни на українських дітей і освіту. URL: <https://osvitoria.media/experience/tsyfry-yaki-treba-znaty-rezultaty-5-doslidzhen-pro-vplyv-vijny-na-ukrayinskyh-ditej-i-osvitu/>
19. Як змінився стан здоров'я дітей за час війни. Результати першого великого дослідження щодо фізкультури та спорту. URL: <https://rubryka.com/2023/09/07/yak-zminyvsya-stan-zdorov-ya-ditej-za-chas-vijny-rezultaty-pershogo-velykogo-doslidzhennya-shhodo-fizkultury-ta-sportu/>
20. Як радянська система ДЮСШ знищує український спорт? URL: <https://eusport.org.ua/2023/05/dussh/>
21. Bazenko V.A. Improvement of management by development of physical culture and sport at the level of territorial community in the conditions of
8. Learning losses: essence, causes, consequences and ways to overcome them. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/Learning-losses_Ukraine.pdf
9. Education and science of Ukraine under martial law. Informational and analytical collection. Kyiv: 2023. 63 p. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2023/22.08.2023/Inform-analytic.zbirn-Osvita.v.umovah.voyennogo.stanu-vykl.rozv.povoyen.perspekt.22.08.2023.pdf>
10. Education of Ukraine under martial law. Informational and analytical collection. Kyiv: 2022. 358 p.
11. Educational losses during the two years of the war are estimated at 5.5 billion dollars. URL: <https://osvita.ua/school/91503/>
12. During a night attack, the Russian Federation destroyed a sailing school in Odesa. URL: <https://espresso.tv/pid-chas-nichnoi-ataki-rf-znishchila-shkolu-vitrilnogo-sportu-v-odesi>
13. About the organization of the educational process. Letter of the Ministry of Education and Culture of Ukraine No. 1/3371-22 dated March 6, 2022. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86062/
14. The level of involvement of children and youth in motor and physical activity and the impact of sports on physical and mental health. Report on the results of the study. Kyiv, 2023. 60 p. URL: https://dismp.gov.ua/wp-content/uploads/Zvit_ruhova-aktivnist.pdf
15. Ukraine: severe consequences of war for educational institutions and the future of children. URL: <https://www.hrw.org/uk/news/2023/11/08/ukraine-wars-toll-schools-childrens-future>
16. Ukrainian sports in times of war: the task is to survive. URL: <https://tyzhden.ua/ukrainskyj-sport-v-chasy-vijny-zavdannia-vyzhyty/>
17. Khomchenko M. Ukrainian athletes in war conditions: the main difficulties. URL: <https://www.depo.ua/ukr/sport/ukrainski-sportsmeni-v-umovakh-viyini-osnovni-trudnoshchi-202311201454225>
18. Figures you need to know: the results of 5 studies on the impact of the war on Ukrainian children and education. URL: <https://osvitoria.media/experience/tsyfry-yaki-treba-znaty-rezultaty-5-doslidzhen-pro-vplyv-vijny-na-ukrayinskyh-ditej-i-osvitu/>
19. How the state of health of children changed during the war. Results of the first major study on physical education and sports. URL: <https://rubryka.com/2023/09/07/yak-zminyvsya-stan-zdorov-ya-ditej-za-chas-vijny-rezultaty-pershogo-velykogo-doslidzhennya-shhodo-fizkultury-ta-sportu/>
20. How does the Soviet system of DYUSSh destroy Ukrainian sports? URL: <https://eusport.org.ua/2023/05/dussh/>
21. Bazenko V.A. Improvement of management by development of physical culture and sport at the level

- decentralization. The scientific methods. Poland, 2018. № 21. Vol.1. P. 39-43.
22. Bazenko V.A. Managing efficient development of physical culture and sport by local self-government. New Insights in Public Administration [Electronic source]: materials of Scientific Seminar of PhD Students. Odessa, December 3, 2015 ; Edited by N.Kolisnichenko. Odessa: ORIPA NAPA, 2015. P. 8-11.
23. Dorofieieva T., Prikhodko V. Importance of decentralization for the further development of sports in Ukraine. Slobozhanskyi herald of science and sport: [scientific and theoretical journal]. Kharkiv: KhSAPC, 2020. Vol. 8. No. 5, pp.17-33.
24. Ukraine rapid damage and needs assessment (RDNA3). February 2022 – december 2023. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099021324115085807/pdf/P1801741bea12c012189ca16d95d8c2556a.pdf?fbclid=IwAR10el6fARLL7kJV0EJT1QRVMHmFtFVZtDDnHROJsnlc8BOH3W91V4SniAo>
- of territorial community in the conditions of decentralization. The scientific methods. Poland, 2018. № 21. Vol.1. P. 39-43.
22. Bazenko V.A. Managing efficient development of physical culture and sport by local self-government. New Insights in Public Administration [Electronic source]: materials of Scientific Seminar of PhD Students. Odessa, December 3, 2015 ; Edited by N.Kolisnichenko. Odessa: ORIPA NAPA, 2015. P. 8-11.
23. Dorofieieva T., Prikhodko V. Importance of decentralization for the further development of sports in Ukraine. Slobozhanskyi herald of science and sport: [scientific and theoretical journal]. Kharkiv: KhSAPC, 2020. Vol. 8. No. 5, pp.17-33.
24. Ukraine rapid damage and needs assessment (RDNA3). February 2022 – december 2023. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099021324115085807/pdf/P1801741bea12c012189ca16d95d8c2556a.pdf?fbclid=IwAR10el6fARLL7kJV0EJT1QRVMHmFtFVZtDDnHROJsnlc8BOH3W91V4SniAo>

Приходько Володимир

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
вул. Набережна Перемоги, 10, м. Дніпро, 49094, Україна
e-mail: komandaodi@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-6980-1402>

Долбишева Ніна

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
вул. Набережна Перемоги, 10, м. Дніпро, 49094, Україна
e-mail: ninadolb@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-7306-9194>

Балджи Ілона

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
вул. Набережна Перемоги, 10, м. Дніпро, 49094, Україна
e-mail: ilona.perelygina@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-5157-5638>

Яковенко Артем

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
вул. Набережна Перемоги, 10, м. Дніпро, 49094, Україна
e-mail: yakovenkoartem2012@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-0338-8437>

Чернявська Олена

Український державний університет науки і технологій,
пр. Науки, 4, м. Дніпро, 49600, Україна
e-mail: lekachernyavska77@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-9242-1846>